

Fakultet for medisin- og helsevitenskap

Institutt for nevromedisin og bevegelsesvitenskap

BACHELOROPPGAVE I ERGOTERAPI

Eksamensoppgave i HERG3004

Kandidatnummer: 10029 og 11002

Deltakelse med aktivitetshjelpemidler i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysiske funksjonsnedsettelse

**Participation with assistive activity technology in
occupation for children and adolescents with physical
disabilities**

Kull: 2017

Antall ord: 8775

Annen informasjon:

NTNU har intet ansvar for synspunkter eller innhold i oppgaven.

Framstillingen står utelukkende for studentens regning og ansvar.

Abstrakt

Hensikt: Denne bacheloroppgaven i ergoterapi har til hensikt å svare på problemstillingen: Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?

Metode: Oppgaven er en litteraturstudie hvor framgangsmåten for litteraturfunn er basert på scoping review. Det ble først identifisert problemsstilling for oppgaven. Deretter ble det foretatt et grovsøk for å få oversikt over temaet, før det videre ble gjort aktuelle litteratursøk på ulike databaser. Disse søkene ble nøye gjennomgått før litteraturfunnene ble anvendt.

Resultat: Resultatet baserer seg på de seks utvalgte kvalitative forskningsartiklene. Funnene fra studiene er fordelt i fire hovedkategorier: person, meningsfull aktivitet, omgivelser og utfordringer med aktivitetshjelpemidler. Resultatene fra studiene viser erfaringer som: motivasjonsfaktorer for bruk av aktivitetshjelpemidler, endring av selvbilde, sosial deltakelse, sosiale utfordringer, barrierer, muligheter for valg av aktiviteter og hvordan veien til et aktivitetshjelpemiddel oppleves.

Oppsummering: Erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler tydeliggjør hvordan et hjelpemiddel kan være en kompensasjon for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse. Sett sammen med faktorene i ergoterapimodellen CMOP-E, gir det en grundigere forståelse for hvordan et aktivitetshjelpemiddel kan utvide og begrense mulighetene for deltakelse i meningsfull aktivitet. Med tanke på ergoterapeutens spisskompetanse til å se sammenhengen mellom person, aktivitet og omgivelser for å skape et engasjement for aktivitetsutførelse, synliggjøres faktorer som ergoterapeuten har kompetanse til å forbedre.

Nøkkelord: barn, unge, deltakelse, aktivitetshjelpemidler, fritidsaktivitet

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON	1
1.1 Bakgrunn for valgt tema.....	2
1.2 Problemstilling.....	2
1.2.1 Begrepsavklaring.....	2
1.3 Oppgavens struktur.....	4
2. TEORETISK FORANKRING	4
3. METODE	6
3.1 Beskrivelse av metode.....	6
3.2 Søkestrategi.....	7
3.3 Datainnsamling.....	7
3.4 Utvalgte artikler.....	8
3.5 Analyse av utvalgte artikler.....	8
3.6 Gyldighet og pålitelighet.....	8
4. RESULTAT	9
4.1 Person.....	11
4.2 Meningsfull aktivitet.....	12
4.3 Omgivelser.....	13
4.4 Utfordringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler.....	14
5. DISKUSJON	15
5.1 Motivasjon og selvbilde.....	15
5.2 Sosial deltakelse i meningsfulle aktiviteter.....	17
5.3 Erfaringer om sosiale utfordringer og fysiske omgivelser.....	18
5.4 Erfaringer med veien til et aktivitetshjelpemiddel.....	18
5.5 Metodiske betraktninger.....	20
6. OPPSUMMERING	21
REFERANSELISTE	23
Vedlegg 1) Søkeord	27
Vedlegg 2) Søketablell.....	28

1. INTRODUKSJON

Denne bacheloroppgaven i ergoterapi ser på erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for barn og unge med funksjonsnedsettelse. I NOU 2010:5 *“Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering. Et helhetlig hjelpemiddeltilbud”* blir muligheten for aktivitet beskrevet som en viktig faktor for god livskvalitet, og for å kunne utnytte arbeidsevnen til personer med funksjonsnedsettelse. Tidligere rapporter viser at nedsatt livskvalitet og sykdommer kan forekomme som følge av inaktivitet. Strategiplanen *“Et samfunn for alle”* som er av Regjeringens strategiplaner for 2020-2030, legger vekt på samfunnsaktualiteten ved deltakelse i aktivitet for barn og unge med funksjonsnedsettelse (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018). Strategiplanen har fire hovedområder, et av dem er kultur og fritid som omhandler at Regjeringen vil jobbe for at barn og unge skal ha minst én organisert fritidsaktivitet de kan delta i regelmessig. Det belyses også at terskelen for deltakelse skal senkes, slik at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på lik linje med resten av befolkningen.

Rapporten fra Nasjonal Kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse fokuserer på hvordan barn og unge med nedsatt funksjonsevne deltar i fysisk aktivitet (Kissow & Klasson, 2018). Faktorer som fremmer og hemmer deltakelse belyses, som for eksempel at fremmede faktorer kan være å øke tilgjengelighet og tilpasse aktiviteter. Faktorer som hemmer deltakelse, er blant annet begrenset tilgang til aktivitetene og større behov for assistanse. Rapporten konkluderer med et behov for ytterligere forskning på flere områder for å kunne øke deltakelse, som for eksempel betydningen av deltakelse i aktivitet sett fra et barns perspektiv. Ifølge Bergem (2012) er både fritid og skole viktige og meningsfulle arenaer som bidrar til at barn utvikler sosialt nettverk og -kompetanse. Artikkelen belyser hvordan aktivitetshjelpemidler, gjennom å kompensere for nedsatt fysisk funksjon, kan bidra til økt fysisk aktivitet og deltakelse for barn og unge med funksjonsnedsettelse på arenaer som skole og fritid.

Både Regjeringens strategiplan (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018) og rapporten fra Nasjonal Kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse (Kissow & Klasson, 2018) er i tråd med Likestillings- og diskrimineringsloven (2017, §29) som omhandler at personer med funksjonsnedsettelse har rett til individuell tilrettelegging for å sikre likeverdige aktivitetsmuligheter.

I ergoterapeutenes yrkesetiske retningslinjer blir det beskrevet at ergoterapeuter er eksperter på hverdagsaktivitet og deltakelse (Norsk ergoterapiforbund, 2017). Med det dynamiske samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser kan ergoterapeuter gjennom kartlegging av personens funksjon, interesser og ønsker, aktivitetens omfang og omgivelsenes krav muliggjøre deltakelse. Som en del av de yrkesetiske retningslinjene skal ergoterapeuten ta utgangspunkt i brukerens ønsker og fremme samarbeid med samarbeidspartnere. Videre har ergoterapeuter kompetanse til å se

muligheter i tilpasning slik at samfunnsoppdraget ivaretas ved at flest mulig kan delta i sine meningsfulle aktiviteter i hverdagen.

1.1 Bakgrunn for valgt tema

Temaet aktivitetshjelpemidler interesserte oss gjennom undervisning om teknologiske hjelpemidler, samt erfaringer fra praksisperiode på rehabiliteringssenter. Gjennom strukturert idémyldring ble det tydelig at begge hadde en felles interesse for å undersøke hvordan barn og unge med funksjonsnedsettelse kan utfolde sin nysgjerrighet for å prøve nye aktiviteter, og i større grad kunne inkluderes i lek og fysisk aktivitet. Det var dermed et ønske om å belyse temaet aktivitetshjelpemidler. Samtidig som fordypning i temaet vil utvide kunnskapsgrunnlaget vårt som fremtidige profesjonsutøvere.

1.2 Problemstilling

Busch (2018) og Larsen (2017) beskriver problemstillingen som en presentasjon av et aktuelt problemfelt som er av teoretisk eller empirisk interesse for flere enn studenten. I arbeidet med å utforme en god problemstilling nevnes tre retninger: å velge etter egne interessefelt, noe som profesjonen ønsker mer kunnskap om, eller samle inn forskning for å avdekke områder der det er behov for mer forskning (Busch, 2018). Problemstillingen bør være forankret i praksis og teori, være interessant for studenten, utfordre til innovasjon, la seg løse og ha presis formulering. En av formene for type problemstilling er handlingsorientert, hvor man analyserer nåværende kunnskap og søker etter nye fremskritt. I denne oppgaven er problemstillingen utarbeidet av felles interesse for å undersøke bruk av aktivitetshjelpemidler sett i sammenheng med deltakelse i meningsfulle aktiviteter. Utformingen av problemstillingen er et resultat av idémyldring, bruk av strukturingsverktøyet PICO fra Helsebiblioteket (2016), samt justeringer underveis. Sett i lys av Regjeringens strategiplan om mer individuell tilpasning for barn og unge i Norge (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018), anses det som samfunnsaktuelt å fordype seg i problemstillingen:

Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?

1.2.1 Begrepsavklaring

I problemstillingen er det sentrale begrep som herunder avklares for å tydeliggjøre hva som legges i begrepene i oppgaven.

Aktivitetshjelpemidler

Et aktivitetshjelpemiddel er en underkategori av hjelpemidler. Hjelpemidler er et tiltak i form av gjenstand eller produkt som bidrar til å minimalisere utfordringer som personer med

funksjonsnedsettelse kan ha (NAV, 2014; Ravneberg & Söderström, 2017). Aktivitetshjelpemidler bidrar til utvikling og bedring av funksjonsevnen, samt deltakelse i fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse i form av fritidsaktiviteter som trening, sport, utendørs aktivitet og lek, da de er spesielt utviklet for dette (Bergem, 2012; NAV, 2020; NOU, 2010:5). Dette kan være eksempelvis være tandemsykkel, sykler med hjelpemotor, piggekjelke eller spesialutstyr som er tilpasset ordinære hjelpemidler (Bergem, 2012).

Deltakelse

Berg (2009) beskriver deltakelse som et omfattende begrep uten tilfredsstillende definisjon. Deltakelse blir ifølge Internasjonal klassifisering av funksjon, funksjonshemming og helse (ICF), som er utviklet av Verdens helseorganisasjon (WHO), definert som "å engasjere seg i en livssituasjon" (World Health Organization, 2001). Det blir også beskrevet som involvering i hverdagslige aktiviteter i sosiale omgivelser, hvor man tilegner seg både sosiale- og kulturelle normer og forventninger i samfunnet (Aagaard & Langdal, 2019). Dette understøttes av Law (2002) som sier at deltakelse i aktivitet er en viktig del av menneskers utvikling og bidrar til å danne seg erfaringer. Deltakelse handler om hvordan man gjennom aktivitet utforsker og erfarer hva en ønsker å bruke tid og energi på, som samtidig oppleves meningsfullt og bidrar til engasjement (Berg, 2009). Barns funksjonsevne og aktivitetens vanskelighetsgrad, sett i samspill med omgivelsene er sentrale faktorer som påvirker deltakelse.

Meningsfull aktivitet

Meningsfull aktivitet er når de aktivitetene som er viktig for en, fyller et behov eller formål (Aagaard & Langdal, 2019). Aktivitet anses som en faktor for meningsfullhet (Aagaard & Langdal, 2019). Det er mennesket selv som vet hvilke aktiviteter som oppleves som meningsfull for en (Law, Polatajko, Baptiste & Townsend, 2002; Townsend & Polatajko, 2012). I denne oppgaven anses meningsfulle aktiviteter som fritidsaktiviteter.

Barn og unge

I denne oppgaven er barn og unge avgrenset til å gjelde personer i alderen 6-30 år. Bakgrunnen for dette valget er at 6-åringene er skolestartere, og dermed har større skille mellom skole og fritid enn yngre barn. Øvre aldersgrense på 30 år ble avgrenset med utgangspunkt i rapporten fra Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelser (Kissow & Klasson, 2018), som fokuserer på deltakelse i aktivitet for barn og unge med nedsatt funksjonsevne, hvor den øvre grensen er satt til 30 år. I tillegg til at dette gir oss muligheten til å undersøke personer i alderen rundt og noen år over NAVs stønadramme for aktivitetshjelpemidler, som er 26 år (NAV, 2020).

Fysisk funksjonsnedsettelse

ICF definisjoner av kroppsstrukturer og -funksjoner dreier seg om kroppens anatomi og organsystemenes fysiologiske og mentale funksjoner (World Health Organization, 2001). En funksjonsnedsettelse omhandler mangler eller avvik av kroppsfunksjoner eller -struktur i følge Schøiler og Dahl i Kielsgaard, Madsen og Skaarup (2019). I denne oppgaven har vi valgt å avgrense funksjonsnedsettelse til å kun gjelde fysiske funksjonsnedsettelse, fordi vi mener at fysiske funksjonsnedsettelse er mest aktuelt med tanke på bruk av aktivitetshjelpemidler som tidligere er definert og avgrenset.

1.3 Oppgavens struktur

Oppgaven starter innledningsvis med samfunnsaktualitet, bakgrunn for valgt tema og problemstilling, samt begrepsavklaringer. Videre presenteres et teorikapittel hvor det aktuelle aktivitetsperspektivet for oppgaven blir forklart. I metodekapittelet forklares hvilken metode som er brukt og framgangsmåten for innhenting av forskningslitteratur. Deretter presenteres resultatkapittelet hvor funnene fra den aktuelle forskningslitteraturen blir beskrevet. Diskusjonskapittelet bygger på samfunnsaktualitet, teori og funn fra resultatkapittelet sett i lys av oppgavens problemstilling. Avslutningsvis vil oppgavens besvarelse oppsummeres og problemstillingen besvares.

2. TEORETISK FORANKRING

I dette kapitlet presenteres teori som danner oppgavens aktivitetsperspektiv. Teori velges i sammenheng med oppgavens problemstilling og er essensielt for å analysere og tydeliggjøre retning av problemstillingen (Busch, 2018). Oppgaven baserer seg på den klientsentrerte ergoterapimodellen Canadian Model of Occupational Performance – and Engagement, heretter forkortet til CMOP-E. Modellen er valgt for å synliggjøre sammenhengen mellom barn og unge med funksjonsnedsettelse, meningsfulle aktiviteter og deres omgivelser. CMOP-E er en modell som med et ergoterapeutisk blikk fremhever aspekter som er sentrale for å undersøke problemstillingen: *Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?*

CMOP-E er en ergoterapeutisk begrepsmodell som ser på det dynamiske samspillet mellom person, meningsfulle aktiviteter og omgivelser, og hvordan dette fører til engasjement og aktivitetsutførelse (Townsend & Polatajko, 2012). Engasjement handler om at man blir opptatt av og involvert i noe, som skapes ved deltakelse og involvering i meningsfulle aktiviteter. Ifølge Kielsgaard et al. (2019) er aktivitetsengasjement et begrep som kan belyse sammenhengen mellom aktiviteter en involverer seg

i, følelsen av tilhørighet og inkludering i et fellesskap, samt å være en bidragsyter. Tilhørighet og fellesskapsfølelse kan forsterke engasjementet. Larsson-Lund og Nyman (2017) belyser at engasjement i aktivitet i stor grad er det samme som deltakelse. Engasjement blir også forklart som å involvere seg i aktiviteter på et sosialt nivå, uten å nødvendigvis utøve dem selv (Aagaard & Langdal, 2019; Larsson-Lund & Nyman, 2017). Mens aktivitetsutførelse handler om evnen til å velge, organisere og utføre meningsfulle aktiviteter på en tilfredsstillende måte (Law et al., 2002). Både engasjement og aktivitetsutførelse er et resultat av et dynamisk samspill mellom person, meningsfulle aktiviteter og omgivelser (Townsend & Polatajko, 2012).

Personen har selv kunnskap om egen aktivitetsutførelse, og hvilke aktiviteter som oppleves som meningsfulle for en (Townsend & Polatajko, 2012). I Law et al. (2002) blir det beskrevet grunnleggende antakelser og verdier om person som er sentrale i ergoterapi. Personen blir beskrevet som aktive og unike skapninger, som selv kan ta beslutninger i eget liv. Det understrekes at mennesket er sosiale og åndelige vesener som har forskjellige forutsetninger for deltakelse i aktivitet, og at man formes av omgivelser rundt en. Spiritualitet, som handler om det åndelige, er kjernen i CMOP-E og gjenspeiles i det dynamiske spillet mellom person, meningsfull aktivitet og omgivelser (Townsend & Polatajko, 2012). Kjernen omhandler og påvirkes av vilje, motivasjon og selvbestemmelse. Samtidig handler det om personlig kontroll og er en rettesnor for valg i livet (Law et al. 2002). Spiritualiteten påvirkes av omgivelser og gir betydning til meningsfulle aktiviteter (Townsend & Polatajko, 2012).

Meningsfulle aktiviteter blir i CMOP-E delt inn i tre kategorier: egenomsorg, produktivitet og fritidsaktiviteter (Townsend & Polatajko, 2012). Ut ifra oppgavens problemstilling betegnes meningsfulle aktiviteter som fritidsaktiviteter. Fritidsaktiviteter blir forklart som de aktivitetene man gjør av interesse for å nyte livet (Law et al., 2002; Townsend & Polatajko, 2012). Det er de aktivitetene man gjør for fornøyelsen, som for eksempel sosial deltakelse, kreativitet, lek, sport og utendørsaktiviteter (Law, et al., 2002). Aktivitet er en viktig faktor for sunnhet og trivsel, samt at det påvirker adferd og har en terapeutisk effekt (Law et al., 2002). Samtidig understrekes det at aktivitet er et menneskelig behov, som er en kilde til meningsfullhet, balanse og tilfredsstillelse. Gjennom å involvere seg i aktiviteter man utvikler engasjement for, finner man aktiviteter som oppleves som meningsfulle (Kielsgaard et al., 2019). Townsend & Polatajko (2012) beskriver at meningsfulle aktiviteter påvirkes av ytre omgivelser, noe som understøttes i Law et al. (2002) som forteller at aktivitet både former og blir formet av omgivelser.

Omgivelser er faktorene som påvirker konteksten personen er i og aktivitetsutførelsen (Townsend & Polatajko, 2012). Disse omgivelsesfaktorene blir kategorisert som kulturelle, institusjonelle, fysiske og sosiale. Gjennom utøvelse, valg, organisering og tilfredshet i aktiviteter påvirkes forholdet mellom

person og dens omgivelser (Law et al., 2002). Omgivelsene påvirker aktiviteten, og kan både være fremmende og hemmende for aktivitetsutførelsen. Samtidig som det påvirker valget av meningsfulle aktiviteter og måten man når målene i meningsfulle aktiviteter (Townsend & Polatajko, 2012). Person, meningsfulle aktiviteter og omgivelser er i samhandling med hverandre, hvor forandring i en av komponentene vil påvirke de andre, da det er et dynamisk samspill (Law et al., 2002).

Larsson-Lund og Nyman (2017) belyser hvordan CMOP-E fremhever endringer i personlige og sosiale faktorer i større grad enn andre teorier. Engasjement i meningsfull aktivitet vektlegges i CMOP-E, noe som bidrar til å se deltakelse som noe større enn kun fysisk aktivitetsutførelse. CMOP-E kan anvendes for å analysere hvordan menneskers muligheter og begrensninger påvirker aktivitetsutførelse og engasjement (Kielsgaard et al., 2019).

3. METODE

I denne delen vil metode og framgangsmåten for søkeprosessen beskrives. Det blir presentert gjennom beskrivelse av metoden, strategi for søk, datainnsamling, utvalgte artikler og analyse av utvalgte artikler, samt gyldighet og pålitelighet. Hensikten med litteratursøkene var å finne aktuell litteratur for å besvare problemstillingen i oppgaven.

3.1 Beskrivelse av metode

Metoden for denne bacheloroppgaven er litteraturstudie. Det er strukturert etter scoping review som er en metode som brukes for å oppsummere kunnskap (McKinstry, Brown & Gustaffson, 2014). Framgangsmåten i scoping review er å identifisere forskningsspørsmål eller problemsstilling, deretter finne relevante søkeord før det søkes etter litteratur som senere blir gjennomgått og anvendt. Metoden er hensiktsmessig for å sammenligne forskning, trekke fram kunnskap og belyse områder som er lite forskning på fra før. For å kunne videreutvikle ergoterapeutisk praksis er det nyttig å se sammenhenger gjennom tidligere forskning innenfor praksisfeltet.

Med bakgrunn i problemstillingen i oppgaven som baserer seg på erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler, har metoden en kvalitativ tilnærming. Ifølge Dalland (2012) har kvalitative metoder fokus på opplevelser og meninger, ikke målbare enheter og tall. For å finne ut mer om menneskers erfaringer, tanker, opplevelser, holdninger og betydning kan kvalitativ metode brukes (Malterud, 2017).

3.2 Søkestrategi

Arbeidet med litteratursøket startet med en idémyldring rundt tema, som deretter ble aktuelle nøkkelord for problemstillingen. Det ble først foretatt flere ustrukturerte søk etter aktuell litteratur. På bakgrunn av de ustrukturerte søkene ble problemstillingen finjustert, samt at aktuelle søkeord ble strukturert i en tabell (se vedlegg 1). Søkeordene ble systematisert etter PICO, som er et verktøy for å presisere problemstillingen (Helsebiblioteket, 2016). Det ble diskutert både inklusjons- og eksklusjonskriterier for søkene. Kvantitative studier ble ekskludert fordi oppgaven fokuserer på erfaringer. Artikler som ble publisert i Skandinavia ble inkludert, mens land utenfor ble ekskludert fordi land i Skandinavia har lignende sosialomsorg og politiske føringer for personer med funksjonsnedsettelse (Ullenhag, Krumlinde-Sundholm, Grandlund & Almqvist, 2014). Vi valgte å avgrense søkene til 2000-2020. Andre inklusjonskriterier var at artiklene inneholdt eller omhandlet barn eller unge med fysiske funksjonsnedsettelser. Artikler som omhandlet kognitive funksjonsnedsettelser, ble derfor ekskludert.

3.3 Datainnsamling

Litteratursøkene ble gjennomført i fem ulike databaser, herunder AMED, Idunn, Oria, PubMed og SweMed+ (se vedlegg 2). I tillegg til databasene har det blitt gjort søk direkte i tidsskriften Ergoterapeuten. Eksempler på søkeord som ble brukt i datainnsamlingen er: activity device, assistive technology, adapted physical activity, child*, young, disabilit*, leisure, participation, barn og hjelpemid*. Disse ble kombinert med hverandre og "and" ble brukt som bindeord i søket. Noen av søkeordene ble brukt alene i "hermetegn" for å avgrense, som for eksempel "assistive activity technology". Søkeordene ble brukt forskjellig i databasene. I tillegg til ulik bruk av søkeord og trunkering, ble søket avgrenset i de databasene hvor det var mulig. Avgrensningene som ble brukt var: fagfelleverdert, fulltekst, helse- og sosialfag, tidsskrift/aviser som Disability and Rehabilitation, samt under emner som child/children, disabled children, activities of daily living, assistive technology, participation og disability/disabilities. De ulike søkene og avgrensningene ga ulike treff ut ifra database og valgte søkeord. Det største treffet var på 74534, mens det minste treffet var på 2. De fleste treffene var rundt 20-100 treff, ut ifra disse treffene ble alle titler gjennomgått. Deretter ble de titlene som virket aktuelle for vår problemstilling valgt ut og sammendragene ble lest. Ut ifra sammendraget ble det avgjort om hele artikkelen skulle leses. Det var til sammen 18 artikler som ble lest, hvor 11 av disse ble ansett som aktuelle. Referanselisten til alle leste artikler ble også gjennomgått for å se etter annen aktuell litteratur.

3.4 Utvalgte artikler

De aktuelle artiklene ble gjennomgått for å finne antall deltakere, målet med studien og hovedfunn i studien. Dette ble plassert i en tabell for å få en oversikt over alle artiklene. Etter at alle artiklene var gjennomgått ble 5 av de 11 aktuelle artiklene ekskludert da de ikke var aktuelle for problemstillingen. På bakgrunn av dette ble det til slutt 6 artikler som ble ansett som aktuelle for å kunne besvare problemstillingen. Disse artiklene presenteres i en oversiktlig tabell i resultatkapittelet (Tabell 1). Artiklene som ble valgt hadde flere aktuelle meningsbærende enheter som var interessant opp imot problemstillingen: *Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?*

3.5 Analyse av utvalgte artikler

Analyse handler om at man går dypere til bunns for å tyde og forstå hva materialet som analyseres inneholder (Dalland, 2012). Ved kvalitative data kan det være utfordrende å få oversikt over helheten i starten. For å illustrere hovedtrekkene i materialet er det viktig å danne seg et helhetlig inntrykk slik at man kan formidle aktuelle sitater og situasjoner. Innholdsanalyse handler om å få en oversikt og trekke frem aktuelle funn i kvalitative data (Malterud, 2017). For å besvare problemstillingen til oppgaven er det analysert meningsbærende enheter som er sentrale.

Analyseringen av de utvalgte artiklene startet med at innholdet i artiklene ble nøye gjennomgått og meningsbærende enheter ble markert. Eksempel på en meningsbærende enhet er et sitat fra studien til Gjessing, Jahnsen, Strand og Natvik (2017, s.4): *“Jeg elsker å bruke sykkel min fordi jeg kan være med vennene mine, og jeg synes det er kult å være med dem!”*. Meningsbærende enheter i artiklene som gikk igjen var eksempelvis: selvbilde, sosial deltakelse, valg av aktivitet, omgivelsesfaktorer og utfordringer. Videre ble det laget en oversikt til hver artikkel med hovedtrekkene fra de meningsbærende enhetene. Deretter ble stikkord fra disse satt i en tabell sammen med antall deltakere og studiens mål for å få oversikt. Ut ifra tabellen og i lys av aktivitetsperspektivet CMOP-E, ble det laget hoved- og underkategorier hvor de meningsbærende enhetene ble plassert. Hovedkategoriene er: person, meningsfull aktivitet, omgivelser og utfordringer ved bruk av aktivitetshjelpemiddel. Under hovedkategoriene er det underkategorier hvor innholdet fra de utvalgte artiklene presenteres i analysert form.

3.6 Gyldighet og pålitelighet

Felles for alle artiklene er at de er kvalitative studier der undersøkelsene er foretatt gjennom semi-strukturerte intervjuer. I kvalitativ forskning er fokuset å få intervjupersonens subjektive beskrivelse av livssituasjonen (Dalland, 2012). Ifølge Busch (2018) er det viktig at man kan stole på både gyldigheten og påliteligheten i det som argumenteres. Gyldighet handler om at argumentene er

relevante for analysen. Mens pålitelighet betyr at argumentene gir et tilstrekkelig grunnlag av virkeligheten og at de er troverdige. I flere av de valgte artiklene har forfatterne gått i dybden av spørsmålene, samt omformulert innholdet for å sikre meningsinnholdet fra informantene. Dette er med på å kvalitetssikre styrken på påliteligheten i artiklene (Dalland, 2012). Gjennom søkene ble det tydelig at det er gjort mindre kvalitativ forskning på området, da flere av forfatterne gikk igjen i søkene. Dette førte til at tre artikkelforfattere med ulike informantgrupper ble kontaktet. Det ble tydeliggjort av alle tre forfatterne at det er ønskelig med mer forskning på området, da de selv har støttet seg på hverandres forskning.

4. RESULTAT

I dette kapitlet vil funnene fra litteratursøkene presenteres i analysert form. De inkluderte artiklene er presentert i en oversiktstabell som inneholder forfattere og årstall, tittel, studiens deltakere, studiens mål og sentrale funn (se tabell 1). I prosessen med dataanalysen ble funn av meningsbærende enheter kategorisert i hoved- og underkategorier, som vist i figuren under (figur 1). Erfaringene presenteres i tråd med begrepsmodellen CMOP-E, hvor funnene er kategorisert inn i person, meningsfull aktivitet og omgivelser, samt utfordringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler. Disse har underkategorier med bakgrunn i de meningsbærende enhetene. Dette er med på å besvare problemstillingen: *Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?*

Forfatter og årstall	Tittel	Studiens deltakere	Studiens mål	Sentrale funn
Bergem, S. & Robertson, E. K.(2020)	Ulike aktører og tjenesteyteres erfaringer med å samhandle på aktivitetshjelpemiddelområdet for barn og unge med funksjonsnedsettelse – En studie av tjenesteyteres erfaringer	20 deltakere (kommunal ergo- /fysioterapeuter, representanter fra NAV, skole og trenere)	Undersøke ulike aktører og tjenesteyteres erfaringer med sitt arbeid og samhandling innenfor aktivitetsmiddelområdet for barn og unge med funksjonsnedsettelse	-Tilpasninger -Utlevering -Kunnskapsutveksling med andre brukere -Samarbeid med særforbund og idrettslag -Manglede helhetstenking
Gjessing, B., Jahnsen, R. B., Strand, L. I. & Natvik, E. (2017)	Adaptation for participation! Children's experiences with use of assistive devices in activities	9 deltakere Alder: 9-12 år med fysisk funksjonsnedsettelse	Utforske og beskrive barns erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler i fritidsaktiviteter	-Motivasjon -Økende grad av deltakelse -Familieaktiviteter -Viktigheten av selvstendighet
Nyquist, A., Jahnsen, R. B., Moser, T. & Ullenhag, A. (2019)	The coolest i know – a qualitative study exploring the participation experiences of children with disabilities in an adapted physical activities program	11 deltakere Alder: 10-13 år med fysisk funksjonsnedsettelse	Undersøke erfaringer ved deltakelse i selvvalgte fysiske aktiviteter med bruk av aktivitetshjelpemidler	-Tilhørighet -Deltakelse -Engasjement -Overføringsverdi fra rehabilitering-hjem -Frihet til aktivitetsvalg
Pedersen, H., Söderström, S. & Kermit, P. S. (2019a)	Assistive activity technology as symbolic expressions of the self	44 deltakere Alder: 18-67 år med fysisk funksjonsnedsettelse	Undersøker hvordan aktivitetshjelpemiddel blir brukt som en måte å uttrykke identiteten sin	-Identitet -Selvfølelse -Valg av egne aktiviteter -Positive tilbakemeldinger -Barrierer med aktivitetshjelpemidler
Pedersen, H., Söderström, S. & Kermit, P. S. (2019b)	"The fact that I can be in front of others, I am used to being a bit behind": how assistive activity technology affects participation in everyday life	44 deltakere Alder: 18-67 år med fysisk funksjonsnedsettelse	Utforsker erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemiddel i fritidsaktiviteter, både individuelle og sosiale aspekt for deltakelse	-Sosial deltakelse -Tilhørighet -Relasjonsbyggende -Frihet til aktivitetsvalg -Deltakelse på lik linje med andre -Opplevelse som bidragsyter i samfunnet
Skär, L. (2002)	Disabled children's perceptions of technical aids, assistance and peers in play situations	8 deltakere Alder: 6-11 år med fysisk funksjonsnedsettelse	Innhente erfaringer av hvordan barn ser på bruk av hjelpemidler i lek-situasjoner	-Selvbilde -Lek og fritidsaktiviteter -Tidlig implementering -Barrierer i omgivelser -Sosial deltakelse

(Tabell 1)

De meningsbærende enhetene er strukturert etter kategoriene som vises i figuren under.

(Figur 1)

4.1 Person

Motivasjonsfaktorer knyttet til bruk av aktivitetshjelpemidler

I studiene til Gjessing et al. (2017) og Nyquist, Jahnsen, Moser og Ullenhag (2019) fokuseres det på ytre- og indre motivasjonsfaktorer. Flere av barna var påvirket av ytre faktorer som familieaktiviteter med deltakelse av familiemedlemmer, vektnedgang eller belønning for å prøve noe nytt (Gjessing et al., 2017). Mens noen av barna opplevde de indre faktorene som kunne være følelsen av å være med venner eller å kjenne på adrenalin av fart og spenning. Aktivitetshjelpemidler bidro til at deltakerne dannet seg erfaringer og minner med andre gjennom fritidsaktiviteter, som ga positive følelser (Pedersen, Söderström & Kermit, 2019b). Deltakelsen i fritidsaktiviteter med bruk av aktivitetshjelpemiddel førte til økning i indre motivasjon og pågangsmot. En av deltakerne sa: *“Jeg husker de store kampene vi spilte, og å tenke på dem gjør meg glad”* (s.5). Ved tilrettelegging for bruk av spesialrullestol slik at barn og unge kan delta i leken, utvikles barnets aktivitetskompetanse og kompetanse innenfor sosial deltakelse (Nyquist et al., 2019).

Motivasjon for bruk av aktivitetshjelpemiddel er vesentlig for at aktivitetshjelpemidler blir tatt i bruk (Pedersen, Söderström & Kermit, 2019a). Noen av barna i studien til Gjessing et al. (2017) hadde rollemodeller som brukte aktivitetshjelpemidler. Dette motiverte dem til å lære seg å ta i bruk aktivitetshjelpemidler på egenhånd. Ett av barna sa at han hadde lært seg å bruke sit-skien sin ved å dra i alpinbakken med en eldre ungdom som hadde sit-ski, hvor han observerte hvordan han manøvrerte seg i bakken.

Endring av selvbilde

Personer som bruker aktivitetshjelpemidler opplever en endring i hvordan de oppfatter seg selv (Nyquist et al., 2019; Pedersen et al., 2019a). I tillegg til endret selvoppfattelse, fortalte flere av deltakerne at de hadde endret væremåte i en positiv retning. Ifølge Skär (2002) ga

aktivitetshjelpemidlene barna en følelse av uavhengighet og selvstendighet. Flere av de yngste barna uttrykte at de ikke følte seg annerledes enn vennene sine, og anser det som naturlig å bruke aktivitetshjelpemidler. Barn i ung alder ser på hjelpemidlene som en integrert og naturlig del av seg selv, men opplever utfordringer med å kunne delta i meningsfulle aktiviteter der omgivelsene oppleves som en barriere.

For noen av barna i studien ga aktivitetshjelpemiddelet deres mestringsfølelse (Gjessing et al., 2017). Ett av barna sa: *“Jeg syklet til skolen med mine klassekamerater. Det var oppoverbakke og noen av dem måtte gå. Jeg måtte bruke motoren mens jeg syklet, men klarte å følge de raskeste guttene helt til toppen!”* (s.4). Deltakerne i studien til Pedersen et al. (2019a) fortalte om positive kommentarer fra forbipasserende, og særlig barn, dette ga positive erfaringer og at de satte pris på kommentarene. Pedersen et al. (2019b) sin studie uthever hvordan aktivitetshjelpemiddelet påvirket deltakernes rolle i samfunnet, fra å bli sett på som funksjonshemmet til å bli sett som en deltaker i fysisk aktivitet.

4.2 Meningsfull aktivitet

Valg av egne aktiviteter

Skär (2002) belyser hvordan bruk av aktivitetshjelpemidler kan gjøre barn mer selvstendige fordi aktivitetshjelpemidlet gir barnet muligheter til å velge flere aktiviteter. Det understrekes at når barna kan velge aktiviteter selv hvor de ikke er avhengige av bistand, bidrar det til deltakelse i meningsfull aktivitet hvor barn kan omgås og leke med jevnaldrende.

For flere i studien til Pedersen et al. (2019b) var sosial deltakelse en viktig faktor for bruk av aktivitetshjelpemiddel. Mens noen av informantene hadde stor glede av aktivitetshjelpemiddelet sitt uten å være sosial. Aktivitetshjelpemiddelet gjorde det mulig å få en pause fra omverdenen og deres daglige rutiner, fordi det bidro til en indre glede og ro, samt å ha “alene-tid”. En av deltakerne sa: *“Jeg sykler alene fordi det er en avkobling fra hjemmet mitt. Bare sykkelen og musikk i ørene mine, og bare være alene. Ingen andre, bare meg. Jeg synes det er veldig deilig”* (s.7). Andre deltakere i studien synes det var viktig å være en del av et større sosialt samfunn ved å kunne delta i lagaktiviteter og sport.

Studiene til Gjessing et al. (2017 og Nyquist et al. (2019) synliggjør barns erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler. Dybdeintervjuene viser at barns erfaringer handlet om å lære seg nye aktiviteter, samhold, engasjement og deltakelse på egne premisser. For å skape engasjement som fører til at barn ønsker å fortsette med aktivitetene, er det viktig at de selv får frihet til å velge aktiviteter de selv er interesserte i (Nyquist et al., 2019). Det kan være nødvendig å benytte aktivitetshjelpemiddel slik at barn kan delta i den aktiviteten de selv ønsker, samt at det kan gjøre det mulig å prøve ut helt nye aktiviteter som fører til opplevelse av frihet. Bergem og Robertson (2020)

forklarer i sin studie at flere av brukerne, herunder ungdommer og foresatte, som hadde lengere erfaring med aktivitetshjelpemidler visste hvilke ulike aktivitetshjelpemidler og tilpasninger de hadde behov for.

4.3 Omgivelser

Et sitat fra et barn i studien til Nyquist et al. (2019) belyste et viktig aspekt av tilrettelegging av omgivelser: *“Jeg vil si at her er ingen forskjellige, ting er tilpasset oss, så vi kan på en måte være som andre”* (s.5). I studien til Gjessing et al. (2017) fortalte ett av barna at å få vind i ansiktet ved bruk av aktivitetshjelpemiddel opplevdes som nytt og spennende. Et annet barn fortalte at når han brukte sit-skien sin føler han seg mer levende enn når han sitter i rullestolen sin.

Sosial deltakelse i meningsfulle aktiviteter

I studien til Pedersen et al. (2019a) kom det fram at aktivitetshjelpemidler brukes i aktiviteter som har en sosial betydning. Ved å delta i meningsfulle aktiviteter ved hjelp av aktivitetshjelpemidler opplevde deltakerne i studien at fokuset rettes til gleder i hverdagen og at de kan inkluderes i sosiale aktiviteter. Aktivitetshjelpemiddelet fungerte som en samtalestarter, og kunne være bidragsyter til sosial interaksjon med andre basert på felles interesse. Pedersen et al. (2019b) belyser i deres studie at aktivitetshjelpemidler hjelper personer med funksjonsnedsettelse til å kunne delta i aktiviteter med andre uten funksjonsnedsettelse. Dette styrker deres engasjement for deltakelse i sosiale sammenhenger. Aktivitetshjelpemidler påpekes som en faktor som bidrar til å kunne ivareta ønske om å delta i ulike sosiale kontekster, som er meningsfullt for den enkelte. En av informantene påpekte at det å tenke tilbake på deltakelsen i aktiviteter sammen med lagkameratene sine gjorde ham glad, samt at deltakelsen i lagsport bidro til en sosial tilhørighet og ga han nye relasjoner.

I Gjessing et al. (2017) sin studie kom det fram at barna hadde størst erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler sammen med familien. Dette var i sammenheng med at barna hadde behov for hjelp ved bruk av aktivitetshjelpemidler, i tillegg til at aktivitetshjelpemiddelet ofte ble brukt i familieaktiviteter. Barna understrekte at det var viktig for dem å være uavhengig av andre når de deltok i aktiviteter. Ett av barna sa: *“Jeg elsker å bruke sykkel min fordi jeg kan være med vennene mine, og jeg synes det er kult å være med dem!”* (s.4). Flere av barna påpekte at de ikke kunne ha deltatt i aktiviteter som for eksempel ski og ballaktiviteter uten aktivitetshjelpemiddelet sitt. Den største motivasjonsfaktoren for deltakelse i aktiviteter var å kunne delta i fritidsaktiviteter sammen med vennene.

Samhold, respekt og tilhørighet er en fellesnevner blant barns erfaringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler i gruppe med flere barn som har fysiske funksjonsnedsettelse (Nyquist et al.,

2019). Deltakerne i studien fortalte at de sammen kan dele oppturer og nedturer, samt nyttig erfaringsutveksling om bruk av aktivitetshjelpemidler og mestringsstrategier, samtidig som de utviklet vennskap med opplevelse av tilhørighet. Dette kameratskapet førte til at deltakerne i studien opplevde deltakelsen i aktivitet som meningsfull.

4.4 utfordringer ved bruk av aktivitetshjelpemidler

Sosiale utfordringer

En av deltakerne i studien til Pedersen et al. (2019a) fortalte at aktivitetshjelpemiddelet tiltrakk seg uønsket oppmerksomhet, da vedkommende opplevde det som ukomfortabelt å blottlegge funksjonsnedsettelsen sin. Deltakeren fryktet å bli "satt i båse" for å ha en funksjonsnedsettelse, og ønsket ikke oppmerksomhet ved å synliggjøre funksjonsnedsettelsen sin. Noen av barna i studien til Gjessing et al. (2017) opplevde det som en barriere å bruke aktivitetshjelpemiddelet fordi de var avhengig av å få hjelp av andre. Mens andre hadde tidligere erfaringer hvor de ikke mestret bruken av aktivitetshjelpemiddelet, som gjorde det utfordrende å prøve på nytt.

Fysiske barrierer i omgivelsene

En av utfordringene som barna opplevde ved deltakelse i meningsfull aktivitet var de fysiske omgivelsene (Skår, 2002). Barna opplevde omgivelsene som en større barriere enn selve hjelpemidlene. Dette var for eksempel lekeplasser som hadde sand som underlag, glatte underlag som følge av snø eller is, og fysiske hindringer hvor fremkommeligheten og tilgjengeligheten til lekeapparat ble vanskelig. En av deltakerne i studien fortalte at hun ikke kunne bli med vennene sine på stranden fordi hun hadde ikke de fysiske forutsetningene til å forflytte seg der, og at hjelpemidlene ikke hadde tilstrekkelig fremkommelighet i sanden.

Veien til et aktivitetshjelpemiddel

I studien til Bergen og Robertson (2020) er informantene ulike tjenesteytere og aktører som arbeider innenfor aktivitetshjelpemiddelområdet. Noen av terapeutene erfarte at det er en lang søkeprosess i forkant hvor argumentasjonen måtte jobbes godt med. I noen tilfeller var det lite forståelse hos NAV Hjelpemiddelsentral i forhold til å se barnets interesser og behovet for et aktivitetshjelpemiddel ut ifra aktivitet og deltakelse, samt omgivelsene rundt. Det ble også påpekt av noen terapeuter at hvilket aktivitetshjelpemiddel som ble presentert for barn og unge avhenger av hvilke interesser og erfaringer terapeuten har.

Ifølge studien til Gjessing et al. (2017) kan det være utfordrende å få tak i tilpasset utstyr for den enkelte, noe som også blir beskrevet som en av grunnene til lavt aktivitetsnivå for personer med funksjonsnedsettelse. Andre erfaringer er at det har vært tilfeller ved utlevering av et

aktivitetshjelpemiddel hvor det ikke har vært tilpasset barnet eller at det ikke har vært klargjort på en slik måte at det er forsvarlig å ta i bruk (Bergem & Robertson, 2020). I studien til Gjessing et al. (2017) kommer det frem at noen av barna hadde dårlig erfaring med aktivitetshjelpemidler da de ikke visste hvordan det fungerte.

Flere av informantene i studien til Bergem og Robertson (2020) jobbet med barn og unge i barnehager, skoler og skolefritidsordning (SFO). Noen av disse informantene mente at det burde legges større vekt på oppfølgingen av et aktivitetshjelpemiddel, slik at bruken ble ivaretatt på en god og hensiktsmessig måte. Studien trekker frem i konklusjonen at manglende helhetstenking rundt aktivitetshjelpemiddelet mellom ulike aktører og tjenesteytere begrenser barn og unge med funksjonsnedsettelse sine muligheter for deltakelse i aktivitet, samt i sosiale kontekster som skole og fritid.

5. DISKUSJON

Dette kapittelet bygger på samfunnsaktualitet, teorigrunnlaget CMOP-E og funnene fra resultatkapittelet. Diskusjonskapittelet tar utgangspunkt i underkategoriene fra resultatkapittelet for å holde en rød tråd i drøftingen. Diskusjonen deles inn i: Motivasjon og selvbilde, sosial deltakelse i meningsfulle aktiviteter, erfaringer om sosiale utfordringer og fysiske omgivelser, og erfaringer om veien til et aktivitetshjelpemiddel. Avslutningsvis vil diskusjonen inneholde metodiske betraktninger. Gjennom teorigrunnlaget CMOP-E vil det ergoterapeutiske perspektivet belyses. Dette vil være med for å kunne besvare problemstillingen for oppgaven: *Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?*

5.1 Motivasjon og selvbilde

Flere av studiene fremhever hvordan motivasjon påvirkes ved bruk av aktivitetshjelpemidler (Gjessing et al., 2017; Pedersen et al., 2019b). Med bakgrunn i CMOP-E kan dette ses i sammenheng med ønske og interesse for å delta i meningsfull aktivitet fordi vilje, motivasjon og selvbestemmelse påvirker valg av meningsfulle aktiviteter (Townsend & Polatajko, 2012). Basert på praksiserfaringer vi selv har erfart, hadde barna ønske om å fortsette med aktivitetene de mestret ved bruk av aktivitetshjelpemidler. Dette er i tråd med beskrevet teorigrunnlag og forskningsresultater.

Det er interessant å se hvordan selvbildet påvirkes ved bruk av aktivitetshjelpemidler. På den ene siden opplever flere en positiv endring av egen identitetsoppfatning (Nyquist et al., 2019; Pedersen et al., 2019a). Mens på den andre siden forteller en av deltakerne i studien til Pedersen et al. (2019a) at

vedkommende føler seg blottlagt og ukomfortabel med å offentliggjøre funksjonsnedsettelsen ved bruk av et aktivitetshjelpemiddel. Med bakgrunn i presenterte litteraturfunn kan det tenkes at det er forskjell i opplevelsen av eget selvbilde i tråd med økt alder. I Skär (2002) forteller de yngste barna at hjelpemidlet oppfattes som en integrert del av dem selv. I motsetning til deltakerne i studien til Pedersen et al. (2019a) hvor noen opplever frykt for å bli stigmatisert, som kan tyde på at deltakerne ikke ser på aktivitetshjelpemiddelet som en naturlig og integrert del av seg selv. Sett i sammenheng med Pedersen et al. (2019a) som beskriver motivasjonsfaktor som vesentlig for bruk av aktivitetshjelpemiddel. Dette understøttes av Nyquist et al. (2019) og Gjessing et al. (2017) som belyser hvordan valg av aktiviteter på egne premisser er sentralt for barn og unges ønske om deltakelse. Aktivitet blir beskrevet som en sentral faktor for trivsel og sunnhet, samt at det kan være en kilde til meningsfullhet (Law et al., 2002; NOU, 2010:5). Ut ifra begrepsmodellen CMOP-E illustrerer dette hvordan samspillet mellom person- og aktivitetsfaktorene påvirker engasjement og aktivitetsutførelse. Basert på egne refleksjoner kan dette påvirke hvilke forventninger man føler andre har til seg. Det kan tenkes at egen identitetsoppfatning påvirker utviklingen av person, og om man deltar i meningsfulle aktiviteter hvor andre personer er til stede. En mulig løsning kan derfor være at signifikante nærpå personer setter fokus på hvordan den enkelte ser på seg selv ved bruk av aktivitetshjelpemidler, og hvis dette oppleves som en barriere for deltakelse blir dette et fokusområde for å overkomme barrieren.

Mennesker engasjerer seg i det de anser som meningsfulle aktiviteter fordi det kan fremme deres selvbilde (Aagaard & Langdal, 2019). Ved å engasjere seg i meningsfulle aktiviteter, kan en oppleve å bli motivert til andre aktiviteter som kan bli meningsfulle for en. Ungdommene som hadde lengre erfaring med aktivitetshjelpemidler visste hvilke tilpasninger og aktivitetshjelpemidler de hadde behov for ved søk av aktivitetshjelpemidler (Bergem & Robertson, 2020). Ved at de har erfaring med bruk av aktivitetshjelpemidler fra før, kan det antas å være lettere å velge aktiviteter en ønsker å delta i. I studien til Nyquist et al. (2019) blir det understreket at behovet for et aktivitetshjelpemiddel kan være stort for å kunne delta i de aktivitetene barn og unge selv ønsker. Sett opp imot studien til Bergem og Robertson (2020) og Nyquist et al. (2019) antyder de hvordan yngre barn kan ha større utfordringer med valg av aktiviteter, da de kanskje ikke har god nok erfaring om de ulike aktivitetshjelpemidlene som finnes. Samtidig viser studiene til både Gjessing et al. (2017) og Nyquist et al. (2019) at barnas erfaringer handlet om viktigheten av å kunne lære seg nye aktiviteter, samhold i aktivitet og at deltakelsen i aktiviteten var ut ifra deres forutsetninger. Dette viser at barn er nysgjerrige og villig til å lære, noe som kan være helt avgjørende for valg av aktivitet. Ved at barn kan få velge aktiviteter selv, kan engasjementet for å delta i aktiviteten være større fordi de involverer seg i noe de ønsker å være en del av (Townsend & Polatajko, 2012). Dette samsvarer også med Skär (2002)

som poengterer at aktivitetshjelpemidler kan bidra til at barn blir mer selvstendige, samt at de kan ha større mulighet for å leke med jevnaldrende barn.

5.2 Sosial deltakelse i meningsfulle aktiviteter

En faktor som kan påvirke valg av aktivitet er det sosiale aspektet. Sosiale deltakelse var en sentral faktor for flere av informantene i Pedersen et al. (2019b). Aktivitetshjelpemidler muliggjør deltakelse i meningsfulle aktiviteter for personer med funksjonsnedsettelse siden det er spesielt utformet for fritidsaktiviteter som sport, trening og utendørsaktiviteter (NAV, 2020; NOU, 2010:5). Uten aktivitetshjelpemidler kan det derfor tenkes at barn og unge ikke kan velge fritidsaktiviteter som er fysisk utfordrende. I lys av NOU (2010:5) vil dette kunne føre til nedsatt livskvalitet.

For noen ble aktivitetshjelpemiddelet muligheten for å gjøre aktiviteter alene (Pedersen et al., 2019b). Dette kan sees i sammenheng med det Townsend og Polatajko (2012) forklarer om spiritualitet, som handler om motivasjon og selvbestemmelsen for å delta i meningsfulle aktiviteter. Det understrekes at motivasjonen og engasjementet for å velge aktivitet handler om personens egen vilje og ønske om å delta. Med utgangspunkt i resultatene fra Pedersen et al (2019b) og Townsend og Polatajko (2012) kan alenetid og mestringsfølelse være et viktig aspekt ved erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler. Derfor kan følgene av begrenset mulighet til selvstendig deltakelse i aktivitet påvirke engasjement i negativ retning.

Felles for studiedeltakerne er at de opplever sosial deltakelse i meningsfulle aktiviteter som positiv affekt (Gjessing et al., 2017; Nyquist et al., 2019; Pedersen et al., 2019a; Pedersen et al., 2019b). Deltakerne setter pris på å kunne delta i meningsfulle aktiviteter i fellesskap med andre, og oppleve tilhørighet. Dette er faktorer som kan ses i lys av selvbylde som påvirker person, i tillegg til at det kan tenkes at dette påvirker valg og utførelse av aktivitet. Kielsgaard et al. (2019) understreker at det opplevde samholdet og gleden av sosial deltakelse i meningsfull aktivitet kan være bidragsytende til at barn og unge opplever økt engasjement. En mulig løsning for økt sosial deltakelse kan være bedre samarbeid med ordinære idrettslag, slik at barn og unge opplever at de kan velge aktiviteter der man deltar sosialt på lik linje med andre jevnaldrende.

Regjeringens strategiplaner legger vekt på at barn og unge, inkludert de med funksjonsnedsettelser, skal ha minst én organisert fritidsaktivitet de kan delta i (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018). Aktivitetshjelpemidler være en løsning for å muliggjøre målet om deltakelse i fritidsaktiviteter for barn og unge. Med utgangspunkt i erfaringene fra Bergem og Robertson (2020) må omgivelsene tilrettelegges, her i form av å forbedre prosessen for søknad og opplæring av hjelpemiddel. Ifølge Law et al. (2002) påvirker omgivelsene aktiviteten, da det kan være fremmende eller hemmende for aktivitetsutførelsen. I lys av dette kan ergoterapeuten ha en sentral rolle i arbeidet med å bistå barn

og unge til å muliggjøre aktiviteter etter eget ønske, i tillegg til tilrettelegging i de institusjonelle omgivelsene som bedre rammevilkår for tilgjengeliggjøring av aktivitetshjelpemidler.

5.3 Erfaringer om sosiale utfordringer og fysiske omgivelser

Både i studien til Gjessing et al. (2017) og Pedersen et al. (2019a) ble det trukket frem sosiale utfordringer som hadde betydning for deltakelsen i form av henholdsvis opplevd stigmatisering og avhengighet av andre. For noen kan aktivitetshjelpemidler bidra til å synliggjøre funksjonsnedsettelsen, som kan oppleves som ubehagelig og bidra til uønsket oppmerksomhet (Pedersen et al., 2019a). Motivasjonen for å delta var likevel større enn barrieren over å blottlegge funksjonsnedsettelsen sin, til tross for at det opplevdes som ukomfortabelt. Townsend og Polatajko (2012) bemerker at engasjement oppstår gjennom deltakelse og involvering i meningsfulle aktiviteter. Motivasjon og vilje for å delta i meningsfulle aktiviteter blir påvirket av omgivelser, deriblant sosiale. I dette tilfellet viser det hvordan de fysiske og sosiale omgivelsesfaktorene kan påvirke engasjementet for å delta i meningsfulle aktiviteter. Gjessing et al. (2017) beskriver hvordan deltakerne opplevde behovet for hjelp ved bruk av aktivitetshjelpemidler som en utfordring. Dette påvirket deltakelsen ved at de følte seg til bry og ikke opplevde selvstendigheten slik de ønsket. Det kan tenkes at denne utfordringen kan gjøre at enkelte barn og unge ikke deltar i fritidsaktiviteter. I Regjeringens strategiplan er et fokusområde at terskelen for deltakelse skal senkes (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018), og med dette tatt i betraktning kan sosiale utfordringer ved deltakelse være et område som bør jobbes med.

Fysiske barrierer i omgivelsene oppleves som hindring for deltakelse i meningsfulle aktiviteter (Skär, 2002). Dette kan sees i sammenheng Law et al. (2002) og Townsend og Polatajko (2012) som sier at omgivelser påvirker aktivitetsutførelse og engasjement. Deltakerne i studien opplevde at barrierer på lekeplasser hemmet deres deltakelse (Skär, 2002). I lys av dette vil det være naturlig å tenke at aktivitetshjelpemidler ikke automatisk fører til deltakelse i alle kontekster. Dette indikerer hvor viktig helhetlig kartlegging av personlige faktorer, aktivitetshjelpemiddel, aktivitet og omgivelser er. Sett i tilknytning til Regjeringens strategiplan (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018), kan det spekuleres i om helhetlig tilrettelegging av omgivelser vil bidra til færre barrierer som hindrer deltakelse i fritidsaktiviteter.

5.4 Erfaringer med veien til et aktivitetshjelpemiddel

Bergem og Robertson (2020) sin studie baserer seg på erfaringene fra tjenesteytere og aktører som jobber innenfor aktivitetshjelpemiddelområdet. For å få utlevert et aktivitetshjelpemiddel må det sendes søknad til NAV som behandler denne (NAV, 2020). Flere av tjenesteyterne og aktørene i studien til Bergem og Robertson (2020) jobbet med barn og unge, enten i skole eller fritid. På den

måten vet de hvordan barnet, aktiviteter og omgivelsene enten bidrar eller begrenser muligheten for å kunne delta i meningsfull aktivitet. Sammenhengen mellom det å få aktivitetshjelpemiddelet, interessene og vurderingene til signifikante nærpåsoner for barnet vil derfor være nærliggende å anta har en sammenheng. De yrkesetiske retningslinjene for ergoterapi handler om samfunnsansvaret for å muliggjøre deltakelse, samt se personens ønsker og fremme samarbeid (Norsk ergoterapiforbund, 2017). Med dette tatt i betraktning kan ergoterapeuten bidra til at flere kan oppnå sine ønsker om deltakelse. Flere terapeuter opplever søknadsprosessen om aktivitetshjelpemidler som utfordrende, da det ikke blir sett i den store sammenhengen (Bergem & Robertson, 2020). Dette peker på en utfordring i systemet, og er i tråd med opplevde egne erfaringer fra samtaler med foreldre i praksissituasjoner. Townsend og Polatajko (2012) påpeker at hvis samspillet mellom person, meningsfulle aktiviteter og omgivelser er tilstrekkelig, kan det bidra til både aktivitetsutførelse og engasjement hos den enkelte. For å ivareta engasjement og deltakelse hos barn og unge, er det viktig at aktivitetshjelpemiddelet passer ut ifra deres interesser og behov. Dette belyser at det kan bli vanskelig hvis det ikke sees i sin helhet gjennom samspillet mellom barn og unges forutsetninger, aktiviteter og omgivelser.

Det er viktig at barn og unges ønsker, aktiviteter og omgivelser er tatt i betraktning i søknadsprosessen, for at de skal få en god opplevelse med aktivitetshjelpemiddelet. Dette ivaretar yrkesetiske retningslinjer hvor brukermedvirkning er et essensielt aspekt i ergoterapeutens arbeid (Norsk Ergoterapiforbund, 2017). Samtidig krever det også at terapeuten har god nok innsikt over deres behov og hvilke aktivitetshjelpemidler som finnes (Bergem & Robertson, 2020). Med dette kan man sikre at barnet opplever deltakelsen som meningsfull, fordi den er tilpasset ut ifra de behovene og forutsetningene barnet har. Engasjement handler om at man involverer seg i det man ønsker å delta i (Kielsgaard et al., 2019; Townsend & Polatajko, 2012). Ved at et aktivitetshjelpemiddel ikke er tilstrekkelig for bruken barn og unge ønsker, kan det tenkes at dette svekker engasjementet for deltakelse fordi de kanskje opplever at aktivitetshjelpemiddelet ikke passer aktiviteten eller omgivelsene. I samsvar med Bergem og Robertson (2020) er det viktig å se helheten slik at barn og unge med funksjonsnedsettelse kan delta i meningsfull aktivitet. I tråd med NOU 2010:5 "*Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering. Et helhetlig hjelpemiddeltilbud*" understrekes aktivitet som grunnlag for god livskvalitet, og aktivitetshjelpemidler vil derfor være essensielt for å muliggjøre deltakelse.

Det er essensielt at aktivitetshjelpemidler er tilpasset den som skal bruke det, slik at man opplever fullstendig utbytte av det. Sett i sammenheng med erfaringene i studiene til Bergem og Robertson (2020) og Gjessing et al. (2017) hvor det kan få negative følger når aktivitetshjelpemidler blir utlevert uten å ha blitt tilpasset. Hvis aktivitetshjelpemiddelet ikke er tilpasset barn og unge på en

hensiktsmessig og god måte, kan dette bidra til at de ikke ønsker å delta i meningsfulle aktiviteter fordi aktivitetshjelpemiddelet ikke tilfredsstillende behøver. Dette er i strid med de de yrkesetiske retningslinjene hvor ergoterapeuten skal ivareta faglig kvalitet og forsvarlighet (Norsk ergoterapiforbund, 2017). Barn og unge kan oppleve mestring og engasjement gjennom meningsfull aktivitet, siden de kan delta og føle seg inkludert i et fellesskap (Townsend & Polatajko, 2012). Bergem og Robertson (2020) og Gjessing et al. (2017) belyser også tilfeller der opplæringen ikke har vært tilstrekkelig. Slike tilfeller kan være grunnlag for at barn og unge føler at de ikke mestrer aktivitetshjelpemiddelet sitt. Samtidig som at dette kan bidra til situasjoner som ikke er forsvarlige fordi barnet ikke har tilstrekkelig med kunnskap for å bruke aktivitetshjelpemiddelet (Bergem & Robertson, 2020). Det kan derfor antas at barn og unge ikke kan delta i meningsfulle aktiviteter på grunnlag av utilstrekkelig opplæring eller uhensiktsmessig behandling av aktivitetshjelpemiddelet. En mulig løsning på dette er å bruke ergoterapeutens helhetlige fokus, slik at en hensiktsmessig tilrettelegging bidrar til deltakelse for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

5.5 Metodiske betraktninger

Busch (2018) beskriver viktigheten av kritisk refleksjon i oppgaver, der man skal ta for seg teorivalg, forskningsmetoder, samt egen analyse og konklusjoner. I arbeidet med denne oppgaven har litteratursøket bemerket seg som utfordrende. Under grovsøket og med studieveiledning ble det synliggjort store variasjoner i begrepsbruk på engelske søke-/nøkkelord. Underveis i søkeprosessen henvendte vi oss til tre forskjellige forskningsmiljøer for erfaringsutveksling rundt bruk av søkeord, databaser og aktuell litteratur. Ettersom det brukes ulike begrep på engelsk for "aktivitetshjelpemiddel" førte det til at store deler av treffene vi gjennomgikk omhandlet velferdsteknologiske hjelpemidler som GPS-klokker og kommunikasjonshjelpemidler, samt enkle rullestoler og lignende. Underveis i søkeprosessen opplevde vi det som utfordrende å finne litteratur som svarte på vår problemstilling, derfor var det nødvendig å bruke varierte søkeord under litteratursøkene. Til tross for dette endret vi ikke problemstillingen for oppgaven, siden vi ønsket å synliggjøre at det er et funn i seg selv at flesteparten av funnene er fra Norge.

Det kan tenkes at økende teknologisk utvikling kan ha bidratt til at temaet er lite forsket på, ifølge forskere vi har vært i kontakt med som har forsket på aktivitetshjelpemidler. Dette understøttes med rapporten fra Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse, som konkluderer med at ytterligere forskning er essensielt for å øke deltakelse for barn og unge med funksjonsnedsettelse (Kissow & Klasson, 2018). Tatt i betraktning at aktivitetshjelpemidler er relativt nytt, kan det være naturlig å anta at det vil forskes mer på.

Litteraturutvalget i denne oppgaven består av forskning i Skandinavia, noe som representerer sammenlignbare resultater i større grad på grunn av lignende velferdssystemer. For å synliggjøre flere synspunkter fra et tidligere tidspunkt ble Skär (2002) inkludert i denne litteraturstudien, fordi vi antar at teknologien har utviklet seg de siste 10 årene. Vi tolker beskrivelsen i Skär (2002) som at det omhandler aktivitetshjelpemidler, selv om begrepet som brukes i artikkelen er hjelpemidler. To av artiklene i denne oppgaven er fra samme forfattergruppe, noe som kan være kritikkverdig, men resultatene er presentert med ulike vinklinger og ble derfor sett på som berikende for å besvare problemstillingen. Alderen på studiedeltakerne i Pedersen et al. (2019a) og (2019b) er delvis innenfor valgte målgruppe, som har gjort at vi har valgt å vektlegge sitater fra deltakerne der det er oppgitt at alderen er innenfor avgrensingen.

Søkeordene ble, som nevnt i metodekapittelet, plassert i en tabell med utgangspunkt i PICO. Alle de engelske søkeordene under "comparison" ble brukt, da det ikke er noe konkret betegnelse for aktivitetshjelpemidler på engelsk. Under kategorien "outcome" ble kun participation brukt som engelsk søkeord for å ha noen av de samme søkeordene når engelske ord for aktivitetshjelpemidler ble byttet ut jevnlig. Vi ser i ettertid at vi kunne prøvd engagement i stedet for participation, men siden deltakelse er en sentral del av problemstillingen, var det naturlig å bruke participation. Gjennom søkeprosessen gjorde vi oss også erfaringer med at litteratursøket ville vært mer effektivt om vi hadde brukt parenteser for å gruppere søkeord som hadde bespart tid, selv om funnene ville vært de samme.

6. OPPSUMMERING

Oppsummeringen skal gi svar på problemstillingen og reflektere rundt den helhetlige prosessen med oppgaven (Busch, 2018). Ifølge Larsen (2017) bør målet være å oppnå ny kunnskap. Arbeidet med denne bacheloroppgaven i ergoterapi har avdekket og tydeliggjort for lektorer og medstudenter et tema med behov for forskning, og i tråd med Busch (2018) som sier at en god oppgave skal utfordre til innovasjon i faget. Arbeidet med oppgaven har ført til valg av teori for å se på problemstillingen i lys av ergoterapeutisk teorigrunnlag. Samtidig har litteraturfunnene dannet grunnlagt for å fundere og resonnerer seg frem til svar på problemstillingen: *Hva er erfaringene ved bruk av aktivitetshjelpemidler for deltakelse i meningsfull aktivitet for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse?*

Som et supplement til Law et al. (2002) og Townsend og Polatajko (2012) om CMOP-E har det vært interessant å synliggjøre Larsson-Lund og Nyman (2017) sin sammenligning av hvordan ergoterapeutiske modeller belyser deltakelse. Dette har gitt oss en grundigere forståelse om hva som kjennetegner og skiller CMOP-E fra andre sentrale modeller når fokuset rettes mot deltakelse.

Gjennom bruk av teori og funn kan drøftingen oppsummeres med at flesteparten av erfaringene har vært positive ved bruk av aktivitetshjelpemidler i meningsfulle aktiviteter for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse. Aktivitetshjelpemidler muliggjør i mange tilfeller deltakelse, og studiene viser at det fremkommer positive effekter som mestring, styrket selvbilde og selvstendighet som tydeliggjøres ved økt engasjement og aktivitetsutførelse. En interessant bemerkning fra denne litteraturstudien er at erfaringene i størst grad dreiet seg om erfaringer angående omgivelsesfaktorer. Basert på drøftingen er det likevel grunn til å anta at erfaringer rundt prosessen for å få aktivitetshjelpemidler, barrierer og stigmatisering, oppleves som hindringer for deltakelse i meningsfulle aktiviteter. Sett i sammenheng med rapporten fra Nasjonal Kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelser (Kissow & Klasson, 2018) og Regjeringens strategiplan (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018), samt yrkesetiske retningslinjer for ergoterapi (Norsk ergoterapiforbund, 2017), er muliggjørelse av likeverdig deltakelse for denne målgruppen på dagsorden. Ved å se på funnene i denne oppgaven i sammenheng med politisk dagsorden, er det nærliggende å arbeide videre med fremmede faktorer for økt deltakelse fordi det kan ha sammenheng med økt livskvalitet for målgruppen. De yrkesetiske retningslinjene for ergoterapi understreker samfunnsoppdraget i form av brukermedvirkning, samarbeide med aktuelle aktører og ivareta faglig kvalitet og forsvarlighet (Norsk ergoterapiforbund, 2017). Med tanke på at ergoterapeuten har spisskompetanse på hverdagsaktiviteter og deltakelse, vil det på bakgrunn av drøftingen tenkes at ergoterapeuten har mye å bidra med for å øke målgruppens deltakelse i meningsfulle aktiviteter.

Med et helhetlig blikk på prosessen i arbeidet med denne bacheloroppgaven i ergoterapi har det vært lærerikt å innhente kunnskap om beskrevne erfaringer om utfordringer, og refleksjoner om hvordan aktivitetshjelpemidler både fremmer og hemmer deltakelse. I tillegg til fordypning om hva som er forsket på om aktivitetshjelpemidler. I arbeidet med videreutvikling av fagområdet ville det vært interessant og forsket videre på hvordan man kan løse utfordringene som studiedeltakerne fra denne litteraturstudien påpeker. Man kan også se videre på hvordan kartlegging og tilrettelegging ved bruk av aktivitetshjelpemiddel kan bedres, noe en ergoterapeut har kompetanse til å bidra med da det sees på samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser. I tillegg til at man kan legge mer ansvar på fritidsklubber og -foreninger for å tilgjengeliggjøre aktuelt utstyr, eller flytte fokuset til hvordan omgivelsene i større grad kan tilrettelegges. Denne oppgaven belyser gjennom resultat og drøftingen hvor viktig samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser er for aktivitetsutførelse og engasjement.

REFERANSELISTE

- Aagaard, M. & Langdal, I. (2019). Centrale begreber inden for ergoterapi. I Brandt, Å., Peoples H. & Pedersen, U. (Red.), *Basisbog i ergoterapi - aktivitet og deltagelse i hverdagslivet* (4. utg.). København: Munksgaard.
- Barne- og likestillingsdepartementet. (2018). *Et samfunn for alle - regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020-2030*. Hentet 01.04.20 fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/72fec3af41cf438b8cb8131ecac4dcd2/bld_et-samfunn-for-alle.pdf
- Berg, M. (2009). Hva er deltagelse for et barn med funksjonshemming? *Ergoterapeuten*, 52(1), s.1-5.
- Bergem, S. (2012). Aktivitetshjelpemidlers betydning for fysisk aktivitet og deltagelse for barn og unge med fysisk funksjonsnedsettelse. *Ergoterapeuten*, 55(4), s. 24-29.
- Bergem, S. & Robertson, E. K. (2020). Ulike aktører og tjenesteyteres erfaringer med å samhandle på aktivitetshjelpemiddelområdet for barn og unge med funksjonsnedsettelse. *Ergoterapeuten*, 63(1), s. 42-56.
- Busch, T. (2018). *Akademisk skriving* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. (5. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Gjessing, B., Jahnsen, R. B., Strand, L. I & Natvik, E. (2017). Adaption for participation! Children's experiences with the use of assistive devices in activities. DOI: 10.1080/17483107.2017.1384075
- Helsebiblioteket. (2016, 03.06). Kunnskapsbasert praksis. Hentet 01.05.20 fra <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/sporsmalsformulering/pico>
- Kielsgaard, K., Madsen, A. J. & Skaarup, L. (2019). Referencerammer og teori i ergoterapi. I Brandt, Å., Peoples, H., & Pedersen, U. (Red.). *Basisbog i ergoterapi* (4. utg.) København:

Munksgaard.

Kissow, A-M. & Klasson, L. (2018). *Deltakelse for barn og unge med nedsatt funksjonsevne, med særlig fokus på deltagelse i fysisk aktivitet. -En systematisert kunnskapsoversikt*. Nasjonal Kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse, rapport 1/2018. Hentet 28.04.2020 fra https://www.aktivung.no/getfile.php/4135043.2298.izi7bbwmmj7iam/Delta%20kelse+for+barn+og+unge_elektronisk+versjon.pdf

Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. (2.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.

Larsson-Lund, M. & Nyman, A. (2017). Participation and occupation in occupational therapy model of practice: A discussion of possibilities and challenges. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 24(6), s. 393-397. DOI: 10.1080/11038128.2016.1267257

Law, M. (2002). Participation in the occupations of everyday life. *American Journal of Occupational Therapy*, 56(6), s. 640-649.

Law, M., Polatajko, H., Baptiste, S. & Townsend, E. (2002). Nøglebegreber i ergoterapi. I Townsend, E. (Red.). *Fremme af menneskelig aktivitet: ergoterapi i et canadisk perspektiv*. København: FADL's Forlag

Likestilling- og diskrimineringsloven. (2017). Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (LOV-2017-06-16-51). Hentet 28.04.20 fra <https://lovdata.no/lov/2017-06-16-51/§20>

McKinstry, C., Brown, T. & Gustaffson, L. (2014). Scoping reviews in occupational therapy: The what, why and how to. *Australian Occupational Therapy Journal*, 61(2), s. 58-66.

Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. Oslo: Universitetsforlaget.

NAV. (2020, 18.03). Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år. Hentet 12.05.20 fra <https://www.nav.no/no/person/hjelpemidler/hvor-trenger-du-hjelp/dagligliv-og-fritid/aktivitetshjelpemidler-til-personer-over-26-ar>

NAV. (2014, 19.06). Om hjelpemidler. Hentet 28.04.20 fra

<https://www.nav.no/no/person/hjelpemidler/tjenester-og-produkter/hjelpemidler/om-hjelpemidler>

NOU 2010:5 (2010). *Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering. Et helhetlig hjelpemiddeltilbud*. Hentet

28.04.2020 fra <https://www.regjeringen.no>

Norsk ergoterapiforbund. (2017, 01.09). Alle skal kunne delta - Ergoterapeuters kjernekompetanse.

Hentet 30.04.20 fra <https://ergoterapeutene.org/ergoterapi/>

Nyquist, A., Jansen, R.B., Moser, T. & Ullenhag, A. (2019). The coolest I know – a qualitative study exploring the participation experiences of children with disabilities in an adapted physical activities program. *Disability and Rehabilitation*. DOI: 10.1080/09638288.2019.1573937

Pedersen, H., Söderström, S. & Kermit, P. S. (2019a). Assistive activity technology as symbolic expressions of the self. *Technology and Disability*, 31(3), s.129-140. DOI: 10.3233/TAD-190236

Pedersen, H., Söderström, S. & Kermit, P. S. (2019b). “The fact that I can be in front of others, I am used to being a bit behind”: how assistive activity technology affects participation in everyday life. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology*. DOI: 10.1080/17483107.2019.1642391

Ravneberg, B. & Söderström, S. (2017). *Disability, Society and Assistive Technology*. London and New York: Routledge

Townsend, E. & Polatajko, H. (Red.). (2012). *Menneskelig aktivitet II: En ergoterapeutisk vision om sundhed, trivsel og retfærdighed muliggjort gennem betydningsfulde aktiviteter*. København: Munksgaard Danmark

Ullenhag, A., Krumlinde-Sundholm, L., Granlund, M. & Almqvist, L. (2014). Differences in patterns of participation in leisure activities in Swedish children with and without disabilities. *Disability and Rehabilitation*, 36(6), s. 464-471. DOI: 10.3109/09638288.2013.798360

World Health Organization. (2001). ICF – Internasjonal klassifisering av funksjon, funksjonshemming og helse (Kort versjon). Oversatt 2006 av KITH, utgitt av Sosial- og helsedirektoratet.

Vedlegg 1) Søkeord

Søkeordene er strukturert etter PICO, og søkeordene som ble benyttet under litteratursøkene er uthevet. Ordene som ikke er uthevet ble valgt bort på bakgrunn av erfaringer underveis, og fra erfaringsutveksling med forskere. I søkene ble det brukt trunkering og hermetegn. Tabellen er organisert med de norske søkeordene øverst, og de engelske under i blått.

POPULATION/ PATIENT/ PROBLEM	INTERVENTION	COMPARISON	OUTCOME
Barn	Lek/fritid	Aktivitetshjelpemiddel/ aktivitetshjelpemid* /hjelpemid*	Deltakelse/delta*
Unge/ung*	Aktivitets*	Sportshjelpemid*	Engasjement
Funksjonsnedsettelse/ funksjons*	Meningsfull aktivitet	Ortopediske aktivitetshjelpemidler	Inkludering
Ferdighet	Uteaktivitet/ute*		
Begrensninger	Fritidsaktivitet*		
Children/child*	Leisure	Adaptive equipment	Participation
Disability/ Disabilit*	Adapted physical activity	Activity device	Engagement
Adolescent	Occupation	Activity technology	Group
Young	Activit*	Disability aids	Social
Youth	Everyday activity	Aid	Involvement
Physical disabilities	Meaningful activity	Assistive device	
Juvenil	Physical activity	Assistive technology	
Physical impaired	Outdoor	Assistive activity technology	
Motor disabilit*			

Vedlegg 2) Søketabell

Dato	Databas e	Søkeord	Avgrensning	Antall treff	Leste abstr akter	Leste artikl er	Antal l aktu elle	Tittel på artikkel
17.04. 2020	PubMed	“Adaptive equipm ent”	Fulltekst Emne: Barn (0-18 år) og voksne (19-44 år)	42	1	0	0	
17.04. 2020	PubMed	“activity technolo gy”	ingen	6	2	2	1	“The fact that I can be in front of others, I am used to being a bit behind”: how assistive a ctivity technology affects p articipation in everyday life .
17.04. 2020	PubMed	“Disability aids”	ingen	14	0	0	0	
17.04. 2020	PubMed	“assistive device”	ingen	834 (første 200 gjennomgå tt)	0	0	0	
17.04. 2020	AMED	“assistive device”	Kategorier: Equipment design, indep endent living , caregivers, disability aid s, rehabilitatio n, quality of l ife	74534 (Søket ble presisert med et ekstra søkeord for å få et håndter bart treff)				
17.04. 2020	AMED	“assistive device” AND child*	ingen	12	1	0	0	
17.04. 2020	AMED	Assistive technolo gy AND child*	ingen	47	6	1	0	
17.04. 2020	SveMed +	Assistive device AND child*	ingen	61	4	1	0	
17.04. 2020	SveMed +	Activity device AN D Child*	Ingen	17	3	1	0	
17.04. 2020	SveMed +	Barn Fritidsaktivitet*	Ingen	67	12	2	2	Experiences of Swedish chil dren with disabilities: activi ties and social support in daily life.

								Participation of children with physical disabilities: relationships with diagnosis, physical function and demographic variables.
17.04.2020	Idunn	Barn Fritid Aktivitets*	Helse- og sosialfag	15	1	0	0	
17.04.2020	Idunn	Barn Fritid Hjelpemid*	Helse- og sosialfag	8	1	0	0	
17.04.2020	Oria	Child* AND assistive device AND disability AND participation	Fagfelleverdert Emne: Disability og Children	38	3	1	1	Adaption for participation! Children's experiences with use of assistive devices in activities.
20.04.2020	Oria	Adaptive equipment OG young	Fagfelleverdert 2010-2020 Emne: Children and youth Ekskluder: review	23	0	0	0	
20.04.2020	Oria	Assistive technology OG young	Fagfelleverdert 2010-2020 Emne: assistive technology, disabilities	37	0	0	0	
20.04.2020	Oria	Assistive technology OG young OG disability*	Fagfelleverdert 2010-2020 Emne: Assistive technology, disability, disabilities	103	7	0	0	
20.04.2020	Oria	Assistive technology OG adaptive equipment OG young OG disability*	Fagfelleverdert 2010-2020 Emne: assistive technology	54	11	1	1	Knowledge among important actors in the field of adaptive equipment for young people with disabilities.
22.04.2020	SveMed +	aid AND child* AND leisure	ingen	5	1	1	1	Disabled children's perceptions of technical aids, assistance and peers in play situations.
22.04.2020	PubMed	Aid AND child* AND leisure	Fulltekst Emne: Barn (0-18	236	1	0	0	

			år) og voksne (19-44 år)					
22.04.2020	Tidsskrift Ergoterapeuten	aktivitetshjelpemiddel	Vitenskapelige artikler	1	1	1	1	Ulike aktører og tjenesteyteres erfaringer med å samhandle på aktivitetshjelpemiddelområdet for barn og unge med funksjonsnedsettelse.
22.04.2020	Oria	Disabilit* AND child* AND occupation AND assistive technology	Fagfellevurdert Emne: assistive technology	57	4	1	0	
22.04.2020	PubMed	Adolescent AND assistive device AND leisure	Fulltekst	36	5	1	0	
22.04.2020	Oria	Assistive technology AND leisure AND participation	Fagfellevurdert Emne: assistive technology og participation	16	2	1	0	
23.04.2020	Oria	"Assistive devices" AND activit* AND child*	Fagfellevurdert Emne: activities of daily living, child og disabled children	27	4	2	1	Activities and participation of children with cerebral palsy: parent perspectives.
27.04.2020	Oria	"assistive activity technology"	Fagfellevurdert	2	2	2	1	Assistive activity technology as symbolic expressions of the self.
27.04.2020	PubMed	"assistive activity technology"	ingen	2	0	0	0	
27.04.2020	SveMed +	"assistive activity technology"	ingen	0	0	0	0	
04.05.2020	SveMed +	"adapted physical activity"	ingen	2	0	0	0	
04.05.2020	Oria	Adapted physical activity AND child* AND disability	Fagfellevurdert Emne: children Tidsskrift/avis: Disability and Rehabilitation	50	5	2	2	Differences in patterns of participation in leisure activities in Swedish children with and without disabilities. The coolest I know – a qualitative study exploring the participation experiences of children with disabilities in an adapted physical activities program.